

Styrelsen
Nämnden

Genomförandebeslut

Överföring av all verksamhet inom Färdtjänstnämnden exklusive myndighetsutövning till AB SL

Bakgrund

Landstingsfullmäktige beslöt i december 2008 att all verksamhet inom Färdtjänstnämnden (Ftjn) som inte är myndighetsutövning ska överföras till AB Storstockholms lokaltrafik (SL) under första halvåret 2009. Syftet med sammanslagningen är att tillföra SL ytterligare kompetens inom tillgänglighetsområdet för att på detta sätt förbättra trafiken för funktionshindrade, effektivisera verksamheten och få bort onödig administration i den sammanslagna organisationen. Av beslutet framgår även att nödvändiga budgetjusteringar mot bakgrund av beslutet ska ske i landstingets delårsbokslut 2009.

Lagstiftning kring överlåtelse av färdtjänstverksamhet

De juridiska ramar som reglerar vilka delar inom färdtjänstverksamheten som kan avskiljas och överföras till SL kan sammanfattas i korthet enligt nedanstående:

- I regeringsformen (1974:152) 11 kap. 6 § anges att en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning kan överföras till ett bolag om det finns stöd i lagen för sådan överföring.
- Enligt lagen (1997:736) om färdtjänst ("FtjL") får kommuner under vissa förutsättningar överlåta färdtjänstrelaterade uppgifter till trafikhuvudmannen i länet (även om trafikhuvudmannen är ett aktiebolag).
- Frågor om trafikhuvudmannaskap regleras i lagen (1997:734) om ansvar för viss kollektiv persontrafik. Enligt lagens huvudregel är landstinget och kommunerna i länet gemensamt länstrafikansvariga medan länets trafikhuvudman skall vara ett kommunalförbund eller ett gemensamt ägt aktiebolag. För Stockholms län gäller dock en specialreglering där landstinget är ensamt länstrafikansvarigt och också trafikhuvudman (utan möjlighet att överföra trafikhuvudmannaskapet till ett aktiebolag).

Mot ovanstående bakgrund kan kommunerna i Stockholms län endast överlåta ansvaret för färdtjänsten till landstinget, dock inte till SL. Detta beror inte på att ansvaret inte får överlåtas till ett aktiebolag utan på att SL inte är trafikhuvudman.

Landstinget kan inte heller i egenskap av trafikhuvudman och ansvarig för färdtjänsten uppdra åt SL att utföra sådana delar av färdtjänstverksamheten som utgör myndighetsutövning eftersom lagstöd saknas för detta. Sammanlagningen kan därför i princip endast omfatta rena verksamhetsuppgifter

Myndighetsutövning inom Ftjn

Följande processer inom Ftjn har identifierats som myndighetsutövning mot enskild:

- Prövning och beslut om tillstånd till färdtjänst, 7 § FtjL.
- Prövning och beslut om ledsagare, 8 § FtjL.
- Prövning och beslut om varaktighet av färdtjänstillstånd, 9 § 1 st. FtjL.
- Prövning och beslut om föreskrifter enligt 9 § 2 och 3 st. FtjL.
- Prövning av färd sätt (fordon, placering, samplanering)
- Prövning av område
- Tilldelning av antal resor
- Prövning och beslut om inskränkande villkor (t.ex. vid överträdelser av meddelade villkor), 9 § 4 st. FtjL.
- Återkallelse av tillstånd, 12 § 1 st. FtjL
- Ändring av meddelade föreskrifter och villkor vid ändrade förhållanden, 12 § 2 st. FtjL.

Processerna ovan bedrivs idag hos Ftjn inom hela verksamhetsområdet "Tillståndsprövning" och till viss del inom verksamhetsområdet "Kundservice" (se vidare avsnitt Kundservice nedan).

Eftersom det i nämnda processer är fråga om myndighetsutövning skall dessa i enlighet med Landstingsfullmäktiges beslut och gällande lagstiftning inte överföras till SL.

Sammantaget innebär ovanstående att ca 25 personer fortsatt kommer att tillhöra den kvarstående delen av Ftjn. Detta inkluderar till viss del administrativa resurser, övrigt administrativt stöd kommer att tillhandahållas av SL.

Hantering av mervärdesskatt

Enligt gällande regelverk är moms på färdtjänstresor ej avdragsgill enligt Riksskatteverkets regler. Däremot kan moms återsökas inom ramen för den kommunala momshanteringen, det sk. "Ludvikasystemet".

Färdtjänstnämnden omfattas av "Ludvikasystemet" medan SL omfattas av Riksskatteverkets regelverk. För att hantera denna problematik föreslås mot denna bakgrund att en lösning motsvarande det etablerade arbetssättet för Landstingsfastigheter tillskapas. Arbetssättet innebär att SL får ansvaret för färdtjänstverksamheten exklusive myndighetsutövningen, den ekonomiska redovisningen sker dock i form av ett kostnadsställe inom Landstinget. Skulle denna möjlighet inte tillskapas innebär det att kostnaderna för SL skulle öka med 40-45 miljoner kronor per år.

Färdtjänstens nuvarande budget

Ftjns budget för 2009 består av följande intäktsposter:

Landstingsbidrag	1 026 mkr
Övriga intäkter	174 mkr
Totalt	1 200 mkr

Ftjn har de senaste åren fått in ca 50 procent av innevarande års intäkter och kostnader under första halvåret.

Budgetjusteringar

Mot denna bakgrund föreslås att hälften av Ftjns budgeterade landstingsbidrag överförs till ovan nämnda kostnadsställe inom Landstinget respektive SL avseende andra halvåret 2009. Det innebär att 450 miljoner kronor överförs till Landstinget och 50 miljoner kronor överförs till SL från Ftjn. Överföringen till SL motsvarar enbart personal-, lokal- och övriga administrativa kostnader avseende den personal som kommer att överföras till SL. Hälften av ovan nämnda övriga intäkter kommer enligt förslaget att tillfalla Landstingets kostnadsställe under 2009.

Ekonomiska konsekvenser i övrigt

Det är i dagsläget svårt att fullt ut överblicka och värdera de ekonomiska konsekvenserna av beslutet om samorganisation under 2009. Följande kostnader av engångskaraktär kommer dock att uppstå i samband med samordningen.

- Överföring av IT-system
- Konsultinsatser i samband med avtalsfrågor mm
- Övertalighet och omställningsåtgärder

Sammanläggningen kommer sannolikt som framgår av ovan att generera en viss överkapacitet av personella resurser. Målsättningen är dock att alla tillsvidareanställda ska erbjudas fortsatt anställning. Detta beräknas kunna uppnås genom avtalspensioneringar, omplacering till befintliga och uppkomna vakanser och att visstidsanställningar och vikariat inte förlängs.

Den effektivitetsvinst om 30 miljoner kronor som inkluderats i SLs budget för 2009 bedöms inte kunna uppnås under innevarande år. Däremot kommer en effektivisering att reducera resursbehovet de närmast åren vilket kommer att konkretiseras i budgetförslaget för perioden 2010-2012. De stora besparingarna kommer dock inte uppnås genom minskning av personella resurser utan genom att SL-trafiken blir tillgänglig för fler av länets invånare. Genom den kompetensförstärkning som sammanslagningen innebär kommer detta arbete att kunna påskyndas.

Justering av bolagsordning, specifika ägardirektiv och reglemente

En sammanslagning av SL och Ftjn exklusive myndighetsutövning fordrar justeringar i såväl SLs bolagsordning och specifika ägardirektiv som Ftjns reglemente.

- Förslag till justering av SLs specifika ägardirektiv framgår av bilaga 1.
- Förslag till justering av SLs bolagsordning framgår av bilaga 2.
- Förslag till justering av Ftjns reglemente framgår av bilaga 3.

Varumärke

Ftjns namn och varumärke är en direkt angelägenhet för 70.000 färdtjänstresenärer. Resenärernas medianålder är 80 år. Detta ställer särskilda krav på kommunikationens tydlighet vid ett eventuellt byte av namn och grafisk profil.

Kundnöjdheten är hög, 89 %. I bl.a. ett varumärkes- och kommunikationsperspektiv måste ambitionen vara att detta värde ska behållas även efter sammanslagningen.

Mot bakgrund av detta föreslås varumärket Färdtjänsten och dess grafiska profil att hanteras i följande ordning:

1. Vid samgåendet vid halvårsskiftet 2009 behålls varumärket Färdtjänsten. I samband med detta ska information om Ftjn även finnas tillgänglig via sl.se. Befintliga externa kommunikationskanaler behålls med Färdtjänstens namn och grafiska profil fram till årsskiftet 2009-2010.

2. En analys genomförs som underlag inför ett eventuellt namnbyte och ny grafisk profil enligt SLs standard. Analysen baseras på framtida mål för kundnöjdhet för Färdtjänsten och vilka konsekvenser en förändring får för användarna. Alternativa namn till Färdtjänsten analyseras. (Jfr Västtrafik och Skånetrafiken där begreppet Färdtjänst ersatts.)
3. En kommunikationsstrategi och -plan tas fram baserad på punkt 2. I strategin behandlas även kommunikationskanaler för att nå Färdtjänstens användare och den framtida utvecklingen av dessa.

Kundservice

Ett av Ftjns tre verksamhetsområden är Kundservice. Verksamhetens roll är att bistå kunder och intressenter med information och handläggning vid ärenden gällande de resor som Färdtjänsten tillhandahåller. Inom området arbetar 34 personer och verksamheten kan sammanfattas enligt följande:

- Ge allmän information avseende Färdtjänst- och sjukresor samt tjänsteresor
- Resegarantin - Administrera återbetalningar.
- Synpunkts(klagomål)hantering - Ta emot, utreda och besvara resenärers synpunkter
- Viss fakturahantering
- Utföra registerändringar
- Utbildning och helpdesk för vårdgivare beträffande regelverk och systemet. Ca: 2000 utbildas per månad. Administrera behörigheter.
- Boka sjukresor utanför länet
- Ersättningsärenden gällande sjukresor
- Resenärs- och vårdgivaruppföljning
- Deltagande vid leverantörsutbildningar och informationsträffar

samt

- Muntliga och skriftliga tilldelningar samt överklaganden

som är att betrakta som myndighetsutövning.

SLs styrelse beslöt i februari att uppdra åt den verkställande direktören att förbereda outsourcing av nedanstående processer inom SL Kundtjänst.

- Ge trafikinformation
- Administrera resegarantin.
- Ta emot synpunkter
- Ge försäljningssupport av bl.a. SMS-biljetter och biljett- och betalsystemet SL-Access.
- Drift av verksamheten inom SL Center.

Styrelsen kommer enligt nu gällande planer tillställas genomförande- och anskaffningsbeslut avseende ovanstående i maj 2009. I samband därmed kommer det att övervägas vilka delar av Ftjns kundservice som kan inordnas i denna process.

Tidplan och fortsatt hantering

Enligt landstingsfullmäktiges beslut skall verksamhetsöverföringen vara genomförd under första halvåret 2009. Detta innebär att den gemensamma organisationen kommer att vara bemannad och sättas i drift första juli 2009.

Därutöver kommer frågor som rör överföring av avtal och andra handlingar till SL, frågor rörande arkiv, sekretess och personuppgifter behöva hanteras. Detta kommer att kräva icke obetydliga resurser och kommer sannolikt inte att vara helt hanterat till den 1 juli 2009, men bör inte hindra processen i övrigt.

Samråd med berörda handikappsorganisationer har skett löpande under den hittillsvarande utvecklingsprocessen. Nya möten är planerade i syfte att ge möjligheter att påverka utformningen av den gemensamma sammanlagda organisationen. Inom såväl Ftjn som SL finns i dag ett väl utbyggt samrådsförfarande. I det fortsatta arbetet kommer en modell tas fram som möjliggör ett fortsatt samråd inom hela nuvarande Ftjns och SLs verksamhetsområde.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av landstingsfullmäktiges tidigare beslut om överföring av all verksamhet inom Ftjn som inte är myndighetsutövning till SL, föreslås styrelsen/nämnden besluta:

- att föreslå landstingsfullmäktige att godkänna de föreslagna justerade specifika ägardirektiven enligt bilaga 1,
- att föreslå landstingsfullmäktige att godkänna den föreslagna justerade bolagsordningen enligt bilaga 2,
- att föreslå landstingsfullmäktige att godkänna det föreslagna justerade reglementet för Ftjn enligt bilaga 3,
- att föreslå landstingsfullmäktige att uppdra åt SL att inom ramen för föreslagen bolagsordning och specifika ägardirektiv svara för färdtjänstverksamheten exklusive myndighetsutövning,
- att föreslå landstingsfullmäktige att för 2009 överföra 50 miljoner kronor från Ftjns till SLs budget,
- att föreslå landstingsfullmäktige att upprätta erforderligt kostnadsställe inom Landstinget för redovisning av färdtjänstresor samt överföra 450 miljoner kronor från Ftjns budget 2009 till upprättat kostnadsställe,
- att uppdra åt verkställande direktören att återkomma till styrelsen med förslag till hantering av varumärke, grafisk profil, kommunikationsstrategi för den del av Ftjn som överförs till SL,
- att i övrigt uppdra till respektive verkställande direktör/förvaltningschef att fortsätta och fullfölja landstingsfullmäktiges beslut i enlighet med detta ärende.

Ingemar Ziegler
Verkställande direktör

Stellan Hellquist
Förvaltningschef

Ann-Sofie Chudi
Chef Verksamhetsutveckling

Per Junesjö
Avdelningschef

Bilagor:

- Bilaga 1 - Förslag till justering av SLs specifika ägardirektiv
- Bilaga 2 - Förslag till justering av SLs bolagsordning
- Bilaga 3 - Förslag till justering av Ftjns reglemente